

เรื่อง แท่นหินและหินบด

รายละเอียด

ชื่อโบราณวัตถุ : แท่นหินและหินบด

แบบศิลปะ : ศิลปะลพบุรี

ชนิด : สำริด

ขนาด : กว้างประมาณ ๑๕ เซนติเมตร หนาประมาณ 10 เซนติเมตร

อายุสมัย : (พุทธศตวรรษที่ 16-17)

ลักษณะ : หินบดยามีส่วนประกอบคือ แท่นหิน และลูกบดหิน แท่นหินมักสกัดหินเป็นแท่นสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวประมาณ 30 เซนติเมตร กว้างประมาณ 15 เซนติเมตร หนาประมาณ 10 เซนติเมตร ส่วนลูกบดหิน สกัดหินเป็นรูปทรงกระบอก ปลายมน 2 ข้าง ลูกบดหินมีความยาวประมาณ 20 เซนติเมตร

ประโยชน์ใช้สอย : เป็นเครื่องมือบดยาแผนโบราณให้ละเอียด เพื่อทำเป็นยาใช้รักษาโรคต่างๆ

ประวัติ : สำหรับการใช้แท่นหินบดที่ใช้กันในพื้นบ้านคงใช้ด้วยสมุนไพร ทา ดม และบดตัวยาลให้ละเอียดเก็บเป็นผงหรือเม็ดไว้ได้นาน รวมทั้งสามารถละลายน้ำได้เร็ว วิธีใช้หินบดยา ก่อนใช้ต้องนำเอาตัวยาจากสมุนไพรไปใส่ครกไม้หรือครกหินตำให้ละเอียดเสียก่อน ใช้ตะแกรงหรือร่อนใส่ถ้วยาร้อน นำผลซึ่งร้อนนั้นไปผสมกับตัวยาอื่นๆ ตามสัดส่วนของการทำยาแผนโบราณ จากนั้นวางยาไว้ในแท่นหินที่ละน้อยแล้วจับลูกหินบดยากดทับแท่นหินครูดไปมา ขณะบดยาจะใช้ น้ำ ผึงพรมให้ยาเปียก บดจนตัวยาเข้ากันก็นำไปปั้นเป็นเม็ดเล็กๆ ปัจจุบันมีเครื่องมือที่ทันสมัยสะดวกและรวดเร็วเข้ามาแทนที่ การใช้แท่นหินบดยาจึงไม่ค่อยมีให้เห็นแล้ว

สถานที่พบ : พบที่เมืองไตรตรังษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

สถานที่จัดแสดง : พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กำแพงเพชร

ภาพโดย : <http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/kamphaengphet>

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คำสำคัญ : แทนหิน แทนหินและหินบด

ที่มา : เลขที่ 104/5 ถนนปิ่นดำริห์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-26

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=318&code_db=610012&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology